

ערכתי בס"ד
בחסד ה' עלי
הצב"נ נריה אטון

שמיחת תורה

זמני החג

ליל שישי ליל הושענא רבה

צאת הכוכבים: 18:37

חצות הלילה: 00:29

יום שישי יום הושענא רבה

עלות השחר: 5:24

נץ החמה: 6:40

לא לשכוח לומר את הברכה
שיוצאים מן הסוכה

ליל שבת ליל חג שמיחת תורה

כניסת השבת והחג: 18:02

יום שבת חג שמיחת תורה

משיב הרוח ומזידיד הגשם במוסף

יציאת השבת והחג: 18:52

רבינו תם: 19:33

להארות והערות אפשר להתקשר: 0527134251

- ב דבר העורך
- ג פרפראות לתורה
- ג בן איש חי
- ג אור החיים
- ד הושענא רבה
- ה שו"ת עם הרב חותה
- ה דיון משפחתי
- ו הלכות לשמיחת תורה
- ה סיפורי צדיקים

דבר העורך

שמחת תורה

ובנעימים. כעבור למעלה משנה מזמן החתונה, ניגש החתן למלך ואמר לו: "אדוני המלך ברצוני לשאת את בתך לאישה", חשב המלך כי החתן חומד לצון שהרי זה למעלה משנה שנשוי הוא עם בתו, ומה פשר בקשה זו. והחתן אומנם הסביר לו את פשר דבריו, וכך אמר: בשעת החופה כשכולם שמחו ורקדו אני בתוך ליבי נעצבתי וחשבתי מה ראה המלך לתת את בתו לנער כפרי, והרי מטבע הדבר שישא בתו לחתן שהוא בן מלכים ורוזנים, אין זה אלא שבודאי הכלה פגועה בנפשה או בגופה, ולא מצא המלך למי לזרוק אותה אלא לאיזה רועה צאן מסכן כמוני, ולכן שמחתי לא היתה שלמה, אולם לאחר שחי אני עמה שנה שלמה ונוכחתי לדעת כי בתך היא כלילת המידות והמעלות - בריאה בגופה ונפשה, ברצוני כעת לשמוח ולשחזר את יום החופה כי עתה שמחתי שלמה..." התרגש המלך מדברי חתנו והוסיף אהבה על אהבתו.

והנמשל - כשקיבלו ישראל את התורה שמחתם לא הייתה שלמה, וחשבו בליבם מדוע דווקא בנו בחר הקב"ה לתת את התורה שהשתעשע עימה תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם ולא למלאכים ולשרפים, אין זה אלא מכיון שיש בתורה חוקים ומשפטים משונים, מגבלות שאי אפשר לעמוד בהן, אולם לאחר שסיימו את כל התורה ונוכחו לדעת כי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", והתורה מתוקה מדבש ונופת צופים, לכן שמחים ועושים

"שמחת תורה" כי עתה השמחה שלמה ואמיתית (הבית היהודי). אשרי השמח בשמחת התורה ושכרו הרבה מאד, כמו שמובא ב'סוד ושוש העבודה' (פס"ז) 'וכל הזהיר בשמחה של תורה ביום הזה, בטוח שלא יפסוק תורה מזרעו'. וכך היה מנהג גדולים וקדושים שהיו מפזזים ורוקדים בכל כוחם ומעוזם לכבוד התורה הקדושה. תורתנו הקדושה נקראת "לקח טוב" שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו", כביכול הקב"ה אומר לנו מתנה כל כך גדולה הבאתי לכם אל תעזבו אותה, את ערכה של התורה הקדושה אין לשער ואין לתאר. נתחזק כולנו ונקבל על עצמנו בלי נדר עוד קצת עולה של תורה - עוד שיעור תורה אחד, עוד הלכה יומית כל אחד לפי כוחו, ואל לנו לשכוח ככל שהעבודה קשה שכרה גדול יותר. הגמרא במסכת פסחים אומרת שאדם הלומד תורה אפילו שהוא לומד לא לשם שמים, שכרו גדול עד השמים שנאמר "כי גדול עד שמים חסדך". יהי רצון שהשנה הזו ניקח איתנו את שמחת התורה לכל השנה, ונהיה מחוברים לתורה הקדושה, ונזכה שהתורה הקדושה תגן בעדנו ובעד בני משפחתנו אמן כן יהי רצון, בברכת חג שמח.

מובא בזוהר (ח"ג ל"ב) 'שְׂרָאֵל בְּיוֹם הַזֶּה מְסִימִים אֶת הַדִּינִים שְׁלֵהֶם וְשׁוֹרִים בְּבִרְכּוֹת, שְׁהָרִי לְיוֹם אַחֵר (שמחת תורה) עֲתִידִים לְהִשְׁתַּעֲשֹׁעַ עִם הַמֶּלֶךְ, לְטַל מִמֶּנּוּ בְּרָכוֹת לְכָל הַשָּׁנָה, וּבְאוֹתָהּ שְׂמִיחָה לֹא נִמְצְאִים עִם הַמֶּלֶךְ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וְמִי שִׁיֵּשֵׁב עִם הַמֶּלֶךְ וְנוֹטֵל אוֹתוֹ לְבָדּוֹ, כָּל מֶה שְׂרוּצָה שׁוֹאֵל, וְנוֹתֵן לוֹ. חג "שמחת תורה" אינו מוזכר בתורה, אבל חז"ל קבעו שעושים סעודה ושמחים כשגומרים את התורה, וכמו שכתוב אצל שלמה: "ויקץ שלמה והנה חלום, ויבא ירושלים ויעמוד לפני ארון ברית ה' ויעל עולות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו" (מלכים א, ג), ואמרו חז"ל במדרש: "מכאן שעושים סעודה לגומרה של תורה" (קהלת רבתי א'), ולכן כיון שביום זה מסיימים לקרוא את כל התורה - שמחים ומרקדים ומזמרים זמירות ותשבחות לכבודה של תורה (עין ברמ"א סי' תרס"ט).

והשאלה נשאלת: והרי קבלת התורה הייתה בחג השבועות שהוא בחודש סיון, ואם כן "שמחת התורה" צריכה הייתה להיות ביום קבלת התורה ולא ביום סיום התורה, שהרי מנהגו של עולם להודות לנותן המתנה בשעת קבלת המתנה ולא לאחר גמר ההנאה מהמתנה? והסבירו המפרשים על פי משל: למלך שהיתה לו בת יחידה והגיע זמנה להינשא, ביקשה הבת מאביה לחפש לה חתן בן למשפחה פשוטה כדי שלא יתגאה עליה, ובעיקר שהיה

מחונן במידות טובות, באין ברירה הסכים אביה לדבריה ושלח את עבדיו לחפש חתן "פשוט" כפי רצון בתו. לא עברו הימים ונזדמנו עבדי המלך לכפר נידח, ומולם ניצב נער יפה תואר ומחלל בחליל, לאחר שיחה קצרה עימו, נמנו וגמרו ביניהם כי הוא אשר יתאים לבת המלך - עקב מידותיו הטובות והנעלות. ביקשו עבדי המלך מהבחור לבוא עמם לארמון המלך כי דבר סתר יש למלך לדבר עם הבחור, נאות הבחור לדבריהם, וכשהגיעו לארמון המלך ניגשו עבדיו ואמרו: "אדוני המלך סבורים אנו שמצאנו חתן לבתך לפי טעמה", ציווה המלך להכניס את הבחור לארמונו, לאחר שיחה קצרה עמו התפעל המלך מאוד מנועם מידותיו ומענונותו הנדירה, והציע לו את בתו לאישה... לא האמין הבחור למשמע אוזניו - "אדוני המלך מה אני ומה חיי כי אזכה להיות חתנך?" תמה הבחור. ואמנם קבעו את מועד החתונה, כל המדינה שמעה על החתונה של בת המלך עם הרועה צאן הפשוט. לשם חתונה זו נערכו בני הממלכה כמות, ואכן החתונה התקיימה ברוב פאר והדר, וזכה הנער הכפרי להיות חתן המלך. חיייהם של בני הזוג היו בטוב

פניני הבן איש חי

מצטער רבות על מה שביזו או חרפו אותו בשעת מריבה, ומרהר בתוכו אודות החרפה הראויה לאותו אחד שבזיה אותו. מובן, שגם הנהגה זו חשובה מאוד, היות וסוף סוף הוא כובש את יצרו ומתגבר על עצמו כדי לשתוק, עם זאת אין להתעלם מכך שעדיין חסרה אצלו מעלת ענוה מושלמת, עד שיהיה כדאי שהעולם יתקיים "בשבילו".

לכן הוסיף רבי אבהו לומר, שדברי רבי אילעא הללו נאמרו אך ורק כאשר בלימתו העצמית נובעת מכך שהוא "משים עצמו כמי שאינו" - הוא שומע חרפתו והדבר לא מזיז בליבו כלום! רואה הוא את עצמו ראוי לבזיון גדול מזה, משל אף אחד לא חטא ולא הזיד כנגדו - זהו הענין האמיתי, שהגיע למעלה מדרגת אנוש. ואכן אין העולם כדאי אלא בשבילו.

אור החיים על הפרשה

שבגינו מת משה קודם כניסתו לארץ. מכל מקום משה מברך בלב שלם.

נראה להוסיף על פי דרכו של אור החיים הקדוש, שלכן הוצרכו לומר ולהדגיש בפסוק זה שמשה הוא "איש האלוקים".

כלומר תכונה כזאת הנוגדת את טבע האנוש שהוא לשמור טינה, ובכל זאת לברך, היא רק תכונה של מי שקשור אל האלוהים, המתעלה מעל החשבוניות הארציים, הנמצא בעולם רוחני אלקי, הוא מסוגל לברך בתנאים כאלו.

(ישובים ותירוצים על אור החיים הקדוש)

"ומתחת זרועות עולם"

הרי, שלעומת דברי רבי אילעא שהעולם עומד בשביל "מי שבולם את עצמו בשעת מריבה", הוסיף רבי אבהו עוד תנאי, שיהיה "משים עצמו כמי שאינו". ונדרש מן הפסוק שלפנינו, כהסברו של רש"י שם: 'מתחת זרועות עולם - מי שנדרס תחת הכל - הוא זרועות העולם'.

אך נראה, כי אין כאן שתי דעות חלוקות, אלא שרבי אבהו מוסיף ומשלים את דברי רבי אילעא.

מכיוון שרבי אילעא הפליג במעלת מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, אל לנו לפרש כי הבלימה העצמית חשובה כל כך בכל צורה שהיא, יתכן שמקור הסיבה לבלימתו ולשתיקתו מפני ששומר את כעסו ולשונו בתוך ליבו, אולם באמת

"וזאת הברכה"

פירש אור החיים הקדוש, את הקשר בין סוף פרשת האזינו לבין תחילת פרשת וזאת הברכה. ושם מתאר את הגזירה שנגזרה על משה רבינו שלא יכנס לארץ, עונש זה נגרם לו עקב התנהגות עם ישראל, בתלונות שלהם על אודות המים.

למרות זאת משה רבינו לא רק שלא שמר טינה להם אלא בירך אותם, ולכן הוסיפו את האות וא"ו לגלות על הקשר בין הדברים. וגם ההדגשה לפני מותו בא להוסיף לקח לעיני, לומר שחרף זאת שמותו הוא זמן המעורר הרגשת שנאה, למי

פרפראות לתורה

"שבעת ימים תחג לה' לכם" (בכך רמז לתפילה החגיגית, שגרמה עונג רוחני לחסידים) נשב עתה

לאכול ולשתות מתוך שמחת יום טוב, ונקיים את "החציו לה".

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם..."

השם "שמיני עצרת" מורה על תאריך החג - ביום השמיני לחג הסוכות - ועל קביעתו כיום שבתון. אולם חכמי המדרש גוזרים את השם "עצרת" מלשון עיכוב והמתנה, ומסמיכים לכך את המשל הבא: משל למלך שזימן את בניו לסעודה לימים קצובים מראש. כיון שהגיע זמנם להיפרד ולשוב לביתם, אמר להם המלך: "בני בבקשה התעכבו עימי עוד יום אחד, קשה עלי פרדתכם!"

מעירים על כך חסידים: צא רואה מה גדול כוחה של שמחה! הרי חז"ל קבעו כלל, שכל מקום שנאמר "אך" - בא הדבר למעט: אולם כשנוגע הדבר לשמחה, גם "אך" בא לרבות... **"ביום השמיני עצרת תהיה לכם..."**

על כך שנינו במסכת פסחים (ס"ח, ע"ב) משמו של רבי יהושע: כתוב אחד אומר: "עצרת לה' אלהיך" וכתוב אחד אומר: "עצרת תהיה לכם" - חלק כל יום טוב לשניים: חציו "לה", וחציו "לכם". מחצית היום תקדיש לתורה ולתפילה, ומחצית היום תייחד להנאות הגוף במאכל ומשתה.

בעניין זה מספרים, שהצדיק ובריקוד של מצווה לכבוד גמר רבי מנחם מנדל מוויז'ניץ אמר פעם לקהל חסידיו בתום תפילת יום טוב: "יהודים יקרים! כבר קיימנו ב"ה כראוי את "חציו לאהבה ואחוה ורעות..."

למנוח שלום ברחל ד"ר

חנה בת חפסה
מרי בת רחל
ת.ג.צ.ב.ה

למנוח שלום ברחל ד"ר

ארלט חנה
בת פריחה
תמר בת שרה
ת.ג.צ.ב.ה

למנוח שלום ברחל ד"ר

דוד (עמרם)
בר עיישה
אלי לוי
בר סוזן
ת.ג.צ.ב.ה

למנוח שלום ברחל ד"ר

ינית בת רחל
דבורה בת אביגיל
ת.ג.צ.ב.ה

למנוח שלום ברחל ד"ר

מז"ד
רבי אלעזר אבוחצירא
בן שמחה
רבי עובדיה יוסף
בן ג'ודג'יה
רבי יודם מיכאל
אברהם בן דינה
ת.ג.צ.ב.ה

הלכות חג ש

שעה ארוכה בשירים ותשבחות, מותר לזקנים וכן לחולים הסובלים מחולשת רגליהם לישב בין הקפה להקפה, ודי שיעמדו לכבוד ספרי התורה בעת ההקפה בלבד, אבל הבריאים, יעמדו, ואין להם לשבת בעת ההקפות, ואף בין הקפה להקפה, יישארו כולם עומדים על עומדם, עד שיחזירו את ספרי התורה להיכל.

קידוש

בקידוש של ליל החג צריך לברך שהחיינו, מפני שהוא חג בפני עצמו, ואין לו שייכות לחג הסוכות.

טעה בקידוש

אם טעה ואמר בקידוש את יום חג הסוכות הזה, במקום את יום שמיני חג עצרת הזה, צריך לחזור ולקדש.

קידוש בצאת הכוכבים

יש להמתין מלקדש בליל שמיני עצרת עד הערב, ואף על פי שבכל שבת ויום טוב יכול לקבל תוספת שבת ויום טוב מבעוד יום, בשמיני עצרת אין לקדש ולאכול מבעוד יום, כדי שלא להכנס בספק איסור תורה. ולכן לא יקדש ולא יאכל בליל שמיני עצרת עד שתחשך ויצאו ג' כוכבים, כי אם יקדש ויאכל מבעוד יום, יצטרך לאכול בסוכה.

יום שבת חג שמחת תורה

תפילת שחרית

בשחרית שמחת תורה מתפללים תפלה של יום טוב, וגומרים ההלל בברכה.

פרשת וזאת הברכה

ביום שמיני עצרת, שהוא יום שמחת תורה, מוציאים מן ההיכל שלשה ספרי תורה. וקוראים בספר תורה הראשון בפרשת וזאת הברכה, ונוהגים להעלות לספר תורה את כל הקהל, לכבודה של תורה.

ספר תורה נוסף

יש מקומות שנוהגים שכאשר יש צבור גדול בבית הכנסת, וכולם רוצים לזכות לעלות לספר תורה ביום שמחת תורה, שמוציאים ספר תורה נוסף, ומלווים אותו יותר מעשרה אנשים מן הקהל לחדר אחר הסמוך לבית הכנסת, שיש שם תיבה, ועומד שם שליח צבור נוסף, וקורא בתורה בפרשת וזאת הברכה, לכל אחד מן הקהל שבאו עם הספר תורה, (מלבד הקריאה בבית הכנסת), ומיד כשמסיימים הקריאה בספר תורה בחדר הסמוך לבית הכנסת מחזירים הספרי תורה להיכל של בית הכנסת. וזאת כדי לחסוך זמן, למנוע טורח צבור, ולסיים במהרה את קריאת כל העולים לספר תורה. ומותר לטלטל הספר תורה לחדר האחר לצורך קריאה זו, וחשוב להקפיד שבמשך כל זמן הקריאה יישארו

ליל שבת ליל חג שמחת תורה

למנצח על השמינית

בליל שמיני עצרת אומרים מזמור למנצח על השמינית, שמדבר על יום שמיני עצרת.

תפילות שמיני עצרת

בשמחת תורה אומר בתפילה את יום השבת הזה ואת יום שמיני חג עצרת הזה.

טעה בתפילה

אם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה, בין בליל שמחת תורה בין ביום, לא יצא ידי חובת התפלה, כי שמיני עצרת חג בפני עצמו הוא, כדאינא בגמרא (ראש השנה ד.). ואם נזכר באמצע ברכת רצה, יחזור לברכת אתה בחרתנו. והוא הדין אם נזכר אחר כך בברכת שים שלום, או אפילו באמצע "אלוקי נצור", חוזר לאתה בחרתנו, ואם עקר רגליו, חוזר לראש התפלה. וטוב שיתנה ויאמר: אם אני חייב לחזור ולהתפלל, הריני חוזר ומתפלל כדת, ואם איני נני חייב לחזור ולהתפלל, תהיה תפילתי זו תפלת "נדבה".

הקפות

אחר התפלה מנהג ישראל להקיף שבע הקפות את התיבה, כש־ספר תורה מונח עליה, ובספרי תורה בידיהם. וכן נוהגים ביום שמחת תורה אחר התפלות. וששים ושמיים בשירות ותשבחות בשמחת התורה, בריקודים ובמחיאות כפים, ואפילו אם חל בשבת מותר.

ריקוד ומחיאת כפיים

אף על פי ששנינו במשנה (ביצה לו:): אין מרקדים ולא מטפחים (כף אל כף במחיאות כפים) ביום טוב קל וחומר בשבת, ואמרו בגמרא שם, שהוא משום גזרה שמא יתקן כלי שיר, אף על פי כן ביום שמחת תורה התירו חכמים ריקוד ומחיאות כפים לכבוד התורה. ומצוה יש בריקודים אלו.

פעמוני הרימונים

גם בשמחת תורה אסור לקשקש בכוונה בפעמוני הרימונים של ספר התורה. שלא התירו חכמים לכבוד התורה אלא מחיאות כפים וריקוד, שהוא שבות קל, אבל להשמיע כלי שיר, שבנקל יכול לעשות מלאכה, במתיחת המיתרים דהוי מלאכה גמורה, שהוא מתקן כלי שיר, לא התירו חכמים כלל.

ספר תורה בתיבה

קודם ההקפות יניחו ספר תורה בתיבה, ויהיה עומד אצלו איש ירא שמים ואוחז בידו הספר תורה כל זמן ההקפות.

לשבת בין הקפה להקפה

כשעושים ההקפות עם ספרי התורה בשמחת תורה, וממשיכים

שמחת תורה

עשרה אנשים עם הספר תורה.

חתן מעונה

נוהגים להוסיף "חתן מעונה" שקורא בתורה עד ואתה על במותימו תדרוך, לפני חתן תורה וחתן בראשית. ואחר כך עולה החתן המסיים שנקרא בשם "חתן תורה", וחוזר וקורא מתחילת פרשת וזאת הברכה, עד הסוף, ומברך לפנייה ולאחריה. ומיד אחריה מתחיל "חתן בראשית" בספר תורה השני בפרשת בראשית, וקורא עד "אשר ברא אלהים לעשות", ומברך גם כן לפנייה ולאחריה.

קדיש מפסיק בין העולים

מותר להעלות שני כהנים, או שלשה בזה אחר זה, אחד לחתן תורה, ואחד לחתן בראשית, ואחד למפסיד. והוא הדין לשלשה לויים בזה אחר זה, שכל שיש קדיש מפסיק ביניהם מותר להעלותם בזה אחר זה.

אב ובן

יש להתיר לשני אחים או לאב ובנו, להיות שניהם חתנים בשמחת תורה, האחד חתן תורה, והשני חתן בראשית, ואף על פי שהמנהג להקפיד בכל ימות השנה שלא להעלות לתורה שני אחים זה אחר זה, (מפני עין הרע), בשמחת תורה מותר שהכל עולים לכבוד התורה. והוא הדין לאב ובנו שיעלו לתורה זה אחר זה, האחד חתן תורה והשני חתן בראשית. (וכל שכן שיכולים לעלות אחד חתן בראשית ואחד מפסיד, שיש הפסק גם בקדיש). ועל הצד היותר טוב, מיד כשיסיים חתן תורה ירד מהתיבה, טרם שיעלה החתן בראשית, שבאופן שמוציאים שני ספרי תורה, והשני עולה בספר תורה האחר, אין חוששין כלל לעין הרע.

הקפות אחרי מוסף

אחר מוסף עושים ז' הקפות (והמקובלים נוהגים אחרי תפילת שחרית), ומרבים בשמחה ובמשתה לכבוד התורה, שזכינו לסיימה היום.

הקפות לאחר מנחה וערבית של מוצאי החג

יש נוהגים לעשות הקפות גם אחרי מנחה, וגם אחרי ערבית של מוצאי יום טוב, ומנהג זה של עריכת הקפות שניות עם ספרי התורה במוצאי שמחת תורה, יסודתו בהררי קודש, בפרט אם משמיים עים בהם דברי תורה, להיות ראויים לשמוח בשמחתה של תורה.

כל המרבה הרי זה משובח

כל מי שמרבה לשמוח בשמחת התורה, בריקוד ובמחאות כפים, הרי זה משובח, וכל אדם ישתדל לשמוח בשמחת התורה, בכל כחו. ואמרו במדרש, ודוד מכרכר בכל עוז לפני ה', מהו בכל עוז, בכל כחו, ומהו מכרכר, שהיה מוחה כפיו, כף ימין על כף השמאל,

להגביר מדת הימין על השמאל.

הלכות הזכרת טל ומטר

תיקון הגשם

אחר ההפטרה קודם מוסף, אומרים תיקון הגשם, בפיוט 'אל חי יפתח אוצרות שמים ישב רוחו יזלו מים', ושאר תפלות הגשם, ומתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בתפלת מוסף של שמחת תורה, ופוסקים בתפלת מוסף של יום טוב הראשון של פסח.

מתפלל בבית

אדם שמתפלל בביתו ביחידות מכל סיבה שהיא, אין לו להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, עד שיכריז השליח צבור תחלה, לפי שאסור להזכיר עד שיאמר השליח צבור. אבל אם יודע שכבר הכריז השליח צבור, אף על פי שהוא לא שמע מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם.

הזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בליל שמחת תורה

מי שטעה והזכיר גשם בליל שמיני עצרת משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר, ומי שטעה במוסף או במנחה של שמיני עצרת ולא הזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא רק מוריד הטל, דרכו בכל ימות הקיץ, אינו חוזר.

הזכיר מוריד הטל

בימות הגשמים אם לא אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא המשך לומר מוריד הטל, אם נזכר באמצע הברכה, טוב שיחזור לומר מוריד הגשם וימשיך משם והלאה, ואם אמר ברוך אתה ה' מחיה המתים, ימשיך אתה קדוש וכו', ולא יפסיק לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בין ברכה לברכה. ואם הזכיר שם ה' אינו רשאי לומר למדני חוקיך ולחזור מאתה גבור, אלא יסיים מחיה המתים, וימשיך כסדר. וכל שהזכיר שם ה' שוב אינו חוזר.

בקול רם

מנהגנו לומר בקול רם בתוך שלשים יום לסוכות "משיב הרוח ומוריד הגשם", כדי להזכיר לצבור לומר כן. וכן בראש חודש ובחול המועד מנהגנו לומר באמצע הלחש בקול רם תיבות "יעלה ויבא" שמזכיר בתפלה.

עצה טובה

המהר"ם מרוטנבורג היה רגיל בשמיני עצרת לומר תשעים פעם מתחלת ברכת אתה גבור לעולם עד משיב הרוח ומוריד הגשם, כנגד שלשים יום שאומר בכל יום שלש פעמים כן. ומעתה אם הוא מסופק אם אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר. (ילקו"י מועדים)

הושענא רבה

כי חובה לנצל רגעים ושעות אלו במלואם, כי הזמן בוער כאש, ואסור לבזבז שעת כושר כזו.

ה'מגיד מדובנא' נשא משלו למה הדבר דומה, לשתי מדינות שבמשך שנים רבות היו המלכים לוחמים ורבים זה עם זה על גבולות המדינות, זה אומר עיר זו שייכת לי, וזה אומר שהיא שייכת לו. ומלחמה זו היתה עקובה מדם וגבתה קרבנות רבים משני הצדדים, כי למשך תקופה אחת ניצח האחד ואח"כ גבר השני וחוזר חלילה, ולא הגיעו מעולם להכרעה ברורה. עד שבליט ברירה החליטו שני המלכים שחייבים לסיים את המלחמה אחת ולתמיד, ונמנו וגמרו שכל מלך ישלח אחד מגיבוריו לחזית, ויכרעו שם בור עמוק, ומי שיצליח להפיל את השני לבור הוא המנצח במלחמה לצמיתות, ואותה עיר תהיה תחת שליטתו לעולמי עולמים. וכן עשו, כל מדינה בחרה לעצמה גיבור עצום וקבעו להם יום שבו יתאבקו זה עם זה בפני קהל ועדה, כדי שסוף סוף תסתיימה המלחמות המיותרות. ואכן ביום ההוא הגיעו הרבה אנשים להסתכל ולראות מי ינצח במלחמה. והנה בתחילת המלחמה היה נראה שהצד האחד מנצח, כי הנציג שלהם משך בכח את הגיבור של המדינה השניה עד לפתח הבור, אך בהיותו שם התגבר השני והפיל את הראשון לתוך הבור, והוכרז הנצחון לבני מדינתו. בשמחה רבה הזמין המלך את הגיבור וערך לכבודו סעודה גדולה כדי להודות לו על נצחונו, בתוך הסעודה כטוב לב המלך פנה אל הגיבור ושאלו: "הן אמת שאתה ניצחת, אך בתחילה היה נראה שהצד השני עתיד לנצח, כי הוא גרר אותך בכח ובחוזק אל הבור ולא הצלחת להתגבר עליו, ובכל אותה העת הייתי מצטער ומודאג מאד מן התבוסה והמפלה, ואז ראיתי

בסוף שאתה גברת עליו והינך חזק יותר ממנו. מדוע עשית כדבר הזה וגרמת לי להצטער...". השיב לו הגיבור בחכמה: "המעשה בעצמו הביא לי את הנצחון, כי נתתי לו למשוך ולגרור אותי אל פתח הבור, ובכך אפסו כוחותיו, רק על ידי זה הצלחתי להתגבר עליו בפתח הבור ולהפילו לבאר שחת...". והנמשל הוא במלחמת היצר הרע, שלפעמים נותן השטן לאדם לנצחו בפרטים קטנים ושונים, אולם הוא אורב לו לצד פתח הבור כדי להפילו שם ח"ו, ולכן צריך להשגיח מאד במעשיו לדעת מה העיקר ומה הטפל. וביוחד כלפי הושענא רבא, שלפעמים נותן היצר הרע לאדם להתעלות בראש השנה וביום הכיפורים ואף כל ימי חג סוכות, ויתן לו להרגיש קדושה עילאה מתוך שמחת החג, אך כל כוונתו הוא להפילו בהושענא רבא, ויחשוב בליבו: "אני איני צריך לנצל את יום הושענא רבא במלואו, שהרי כבר עסקתי בעבודת הקודש בכל ימי החג והימים הנוראים שעברו עלינו לטובה, ועכשיו אני יכול לנוח מעט". אמנם צריך להיזהר מלחשוב כזו מחשבה, שמחשבה זו היא מחשבה של היצר הרע, ואל לנו להתפתות אליו. שהרי הכל הולך אחר החיתום, ואם לא עכשיו אימתי, והוא כעומד על פתח בור עמוק ועל ידי חוסר זהירות עלול הוא למעוד לתוכו חלילה. לכן כל אדם יתאזר בכל כוחו וינצל לילה ויום קדושים אלו, ויזכה לפתקא טבא. יזכנו ה' שבת שלום וחג שמח.

בסיעתא דשמיא זכיננו להגיע להגיע ליום הגדול והקדוש יום הושענא רבא. הושענא רבא הוא יום גמר החיתום של הדין המתחיל בראש השנה. בהתחלת הדין, בראש השנה, כל באי העולם עוברין לפני הקב"ה כבני מרון ונסקרים כל אחד לעצמו, וביום הכיפורים הקב"ה חותם את כולם. ובחג הסוכות נדון העולם בכללותו על המים, ויום השביעי של חג, הוא יום הושענא רבא, הוא יום מסירת הפתקים. הקב"ה שולח למלאך הממונה את הפתקים, יש אחד שכתוב לו בפתק פרנסה ברווח והמלאך נותן לו. ויש אחר שכתוב לו שיצטרך השנה הזו לעבוד קשה כדי לקבל פרנסה וכך המלאך מקציב לו. וכן בכל העניינים רפואה, הצלחה וכדומה. וביום זה על ידי התפילות בידינו לשנות גם את הפתקים החתומים, ומי שנכתב עליו שנה לא טובה יכול לההפוך את גזר הדין בלילה וביום הזה. וכפי שנאמר בזהר הקדוש (ח"א רב. בתרגום) ביום ההוא של 'ראש השנה' נכתבים ה'פתקים', וכולם נמצאים באוצרו של הקב"ה, אם זוכה האדם לשוב בתשובה שלימה קורעין את האגרות הללו. ואחר כך הכין הקב"ה את יום הכיפורים יום תשובה - אם שב, טוב, ואם לאו, מצוה המלך לחתום האגרות. אם זכה ועשה תשובה שאיננה בשלימות, תולים לו עד היום האחרון שהוא עצרת - יום האחרון של חג הסוכות, ואז, זכה ושב בתשובה יקרעו האגרות, ואם לאו... יצאו הפתקים בית המלך וימסרו בידי הממונים לקיים הפסק, ואינם חוזרים אל המלך רק ייעשו בפועל. הרי שיום הושענא רבא הינו יום הדין כמו ראש השנה וכיום הכפורים.

כתב ב'מטה משה' (סימן תתקנז) אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד, אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עונותם, וזהו הושענא רבא.

אם נשים לב לעולם לא יחול יום הושענא רבא ביום שבת, וכל כך למה? מכיוון שבית דין היו מדקדקים לעבר ולחסר את החודשים כפי הצורך כדי שלא יחול הושענא רבא להיות בשבת, כי היו בוכים ומתחננים על המים, לכך לא יתכן שיחול יום הושענא רבא בשבת (ה'רוקח' הל' סוכות אות רכא).

לא יאומן! חז"ל לא חששו שראש השנה יצא בשבת ותתבטל מצוות עשה דאורייתא של תקיעת שופר, אבל יום הושענא רבא דאגו שלא יצא לעולם בשבת, כדי שעם ישראל יוכלו להתפלל ולבכות מעומק הלב ביום זה, ומכיון שביום שבת אסור לבכות לכן לא יחול הושענא רבא בשבת.

סיפר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: פעם נכנסה קבוצת אברכים דורשים ומבקשים אל החסיד המפורסם רבי אליהו ראטה ז"ל (מנכ"י הדעת שבירושלים, ומשמשו בקודש של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל ז"ע) בליל הושענא רבא, וביקשו לשמוע ממנו דברי חיזוק, מיד נענה בסערת לבו - אין הזמן פנוי אפילו לשיחות חיזוק וכיצא בהן, מהרו וקחו ספרי תהלים בידכם והתפללו...

לומדים נביא עם הרה"ג אליהו עמר

להגיע לתיקונו.

על פי זה מבאר 'נפש החיים' שגם אם יש אדם שלא חטא מימיו כדוגמת ישי ושלושת הצדיקים שלא חטאו מימיהם, בכל זאת עליהם למות בגלל החטא הראשוני שהתערב בהם הטוב והרע, ואין זה עונש אלא אדרבה בירור וטיהור על מנת שנשמתם תהיה זכה ללא סיגים, ומובא ב'זוהר הקדוש' (בשלח) שארבעת הצדיקים שנפטרו בעטיו של נחש, יזכו להיות היועצים של המשיח (עיין 'דבש לפי' מערכה ד אות ה).

נשאלת השאלה, אם נגזר על ישי למות ב'עטיו של נחש', מדוע לא זכה למיתה שיש עימה כבוד? ותחת זאת נרצח בדם קר על ידי מלך מואב (כפי שמבואר בהרחבה בספר 'המלך דוד' פרק כב מאמר א), מותו של ישי מעורר תמיהה קשה כיצד סובבו מן השמים שצדיק גמור ימות במיתה משונה? ועוד מה חטאו אחי דוד שגם הם נהרגו עימו, ובאיזו זכות זכה להינצל האח הבודד?

על כך נלמד אי"ה שבוע הבא. **כל ספרי ה"זרע שמשון" וה"מלך דוד" ממתנים לך באתר "אופקים בוקס".**

המלך דוד

יועצי המשיח

במאמר הקודם הרחבנו על צידקתו של ישי אביו של דוד המלך.

השאלה אם ישי היה כה צדיק מדוע נגזר עליו למות רק בגלל חטא עץ הדעת, הרי הוא לא חטא מעולם? התשובה לשאלה זו נמצאת בספר 'נפש החיים' (שער א פרק ו הערה ד"ה וזה היה), תחילה הוא דן האם המוות הוא עונש לאנושות על שחטאו בעץ הדעת או תהליך בירור ותיקון? ולשם הבנת הדברים יש להקדים תחילה הקדמה קצרה, כשבורא עולם ציווה את אדם הראשון לא לאכול מעץ הדעת, הסיבה לכך היתה כי עץ הדעת היה בכוחו לחבר את הטוב והרע, ואם יתחברו יחדיו יהיה צורך בתהליך מחודש של בירור על מנת להפריד את הטוב מן הרע, תהליך זה מכונה בשם 'מוות', ולכן אמר הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון (בראשית ב, יז) "כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת", כי המוות אינו עונש אלא נועד להפריד ולברר את הטוב מן הרע, ואכן מיד כשאכל אדם הראשון מעץ הדעת חלה עליו גזירת מיתה על מנת לאפשר לו

שאלות ותשובות עם הרה"ג בנימין חותה

הכנת קריאת התורה לבעל קורא בתורה. ומה הדין אם לא הכין מה יעשה. ואם מותר לקרא בתורה בדרך שחומש פתוח לפניו ורואה כמה מילים בחומש וקורא בתורה וכן על זה הדרך עד שגומר את הפרשה.

תשובה: הקורא בתורה חייב שיכין הפרשה לפחות פעמיים או שלש ואם לא הכין לא יקרא בתורה. ואם אין מי שהכין אלא רק זה שלא הכין יקרא אפילו שלא הכין. והרוצה לקרא בתורה בדרך שרואה כמה מילים מתוך חומש הפתוח לפניו ואחר כך קורא בתורה וכן על זה הדרך עד שקורא את כל הפרשה יש לו על מי לסמוך ואפילו שיכול להיות שכמה מילים יקרא בעל פה לפני שראה את המילים בספר תורה וקורא על סמך שראה בחומש כיון שתוך כדי דיבור כדיבור הוא.

שאלה: האם מותר להניח בתוך ספר התורה סימניה כדי להקל למצא הקריאה כשצריך לגלול הספר תורה בשבת מקריאה לקריאה.

תשובה: מותר לעשות כן ואין בזה חשש.

שאלה: בית הכנסת שיש להם כמה ספרי תורה ויש בהם מהודרים מאוד ויש פחות האם מותר להוציא לקריאה רק את המהודרים.

תשובה: העושה כן הרי הוא מבזה את ספרי התורה ולכן יש להוציא גם את אלו שהם פחות מהודרים.

שאלה: ספר תורה חדש שנכנס לבית הכנסת כמה זמן צריך להוציאו כדי לקרא בו.

תשובה: יש כמה מנהגים לגבי הזמן לקרא בספר תורה החדש יש שנהגו לקרא בו חודש ויש שנהגו לקרא בו שנה שלימה ועדיף לעשות כן אם אין מחוייבות כלפי אחרים.

שאלה: האם אפשר לעשות פתיחת ההיכל בבית הכנסת על ידי ילד קטן.

תשובה: לכתחילה לא ראוי לעשות כן אבל אם קנו לו או שמתעקשים על זה בני משפחתו מותר הדבר.

שאלה: בית הכנסת שאין מבוגר שיעשה מי שבירך או השכבה האם מותר שילד קטן יעשה אותם.

תשובה: מותר הדבר. **שאלה:** עד כמה חובת

לברכה והצלחה

שמואל בן אודה
מירב בת רחל
וב"ב

לברכה והצלחה

דורית בת עמליה
יצחק בן חנה
וב"ב

לברכה והצלחה

מרדכי ויפה
מודנו וב"ב
ליאור ושיר מודנו

לברכה והצלחה

אליהו ותהילה
וב"ב

לברכה והצלחה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה בת רחל

צדיקים במיתתם קדושים חיים

רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א הצדיק קבלת קניין על מתנתו מחשובי תלמידיו של המגיד ממזריץ. שימש ברבנות בקהילות שונות ברוסיה, ומשנת תקמ"ה ואילך כיהן כמורה הוראה בברדיצ'וב שבאוקרינה. היה מנהיג נערץ של המוני היהודים ברחבי רוסיה, ואגדות רבות נרקמו סביב אישיותו כ"סגורם של ישראל". דברי תורתו קובצו בספרו "קדושת לוי" (על התורה, על פרקי אבות, על חגי חנוכה ופורים, ועוד).

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב הקפיד, בין השאר, לקיים בכל מאודו מצוות ביקור חולים, וממש לא פסח על אדם אחד בקהילתו הגדולה שלא ביקרו בשעת חוליו. פעם נכנס רבי לוי יצחק לבקר חולה אחד, שהיה נוטה למות, ומצאו מתפתל מצד אל צד ובחוסר מנוחה. ממה אתה מודאג בשעה זו? - שאל רבי לוי יצחק את החולה שלפניו. רבי קדוש! - השיב האיש בקול רפה מחמת חולשה. הנני חש כי שעותי ספורות, וליבי מלא חרדה במה אני בא לעולם האמת ומה יהיה חלקי וגורלי לעולם הבא! הצדיק מברדיצ'וב קם מכיסאו, גחן אל פני החולה הנרגש וקרא: אין כל מקום לדאגה מצידך. זה עתה גמרתי בליבי לתת לך במתנה את כל חלקי בעולם הבא. מיד עשה

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א שבחג הסוכות היה מכניס לסוכתו אורחים פשוטים ומגושמים. וכששאלוהו על דבר זה, השיב, שהרי לעתיד לבוא עתיד הקב"ה להושיב הצדיקים בסוכת עורו של הלויתן, וגם הוא יבוא וירצה לישב עם הצדיקים באותה סוכה ויגידו לו שאינו ראוי לישב בסוכה זו, ואז יענה ויאמר להם שגם הוא הכניס לסוכתו אנשים פשוטים ואפילו שלא היו ראויים לכך, ובזה יזכה לישב בסוכת עורו של לויתן... (מרוה לצמא)

אי"ה ביום שלישי כ"ה תשרי
יום הילולתו זיע"א.

סיפורי צדיקים

כוונות בהקפות של שמחת תורה היהודים רעבים כבר עכשיו במה ישיבו נפשם. ואכן, ר' יוסף לא התמהמה ומיד עשה כציווי הרבי, משחזר ר' יוסף לבית המדרש ובידו שק מלא עד גדותיו בדברי מאכל שתרמו בני העיר לצורכם של אותם יהודים, אורו פני רבי שלומ'קה, מיהר ולקח את השק, הניחו על כתפיו והחל לרקוד עם השק הקפות סביב הבימה. כי כל כך היה חשוב ונכבד אצלו כבודם של בני ישראל, והדאגה לצרכיהם.

הקמיע של רבי דוד סגל בעל הטורי זהב ידוע כי לפני כשמונים שנה היה בעיר הקודש ירושלים קמיע שכתבו הט"ז בכבודו ובעצמו, סיפורי מופת רבים נקשרו באותו הקמיע, שעל ידו נפקדו עקרות ונרפאו חולים, עד שבא אדם אחד ורצה להעתיקו כצורתו ובמתכונתו (ולא ידע שבפתחת הקמיע נפסד סגולתו). פתחו ומצא כתוב בו בזה הלשון: "אני דוד בן שמואל הלוי, עמלתי על התוספות בחולין דף צ"ו עמוד א' בזכות זה יעזור ה' שכל העקרות יוושעו וכל החולים יתרפאו".

מסיפור זה לומדים אנו את המעלה הגדולה של לימוד התורה עד כמה הוא יכול להציל. פעם נשאל הגאון הקדוש רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ה'חפץ חיים' זיע"א מה הן הכוונות אותן צריך לכוון בהקפות של שמחת תורה? ענה ה'חפץ חיים': "כשהנך מכוסה עם הטלית וכולך דביקות עם הספר תורה, היזהר ביותר שלא לדרוך על כף רגלו של חברך, כי כשאין רואה לא תדע לעולם את מי לפייס, וזה סוד ההקפות. **כבודם של בני ישראל** מסופר על הרב הקדוש רבי שלומ'קה מזוועה זיע"א, באמצע יום שמיני עצרת - שמחת תורה, פשטה השמועה שצבאם של הרוסיים הגיעו אל תוככי זוועה, ובין אנשי הצבא היו הרבה יהודים, והללו לא אכלו ולא שתו מספיק. תיכף פנה רבי שלומ'קה אל תלמידיו ר' יוסף קאז'ליק זצ"ל ואמר לו, מהר קח את השק ועבור עמו בכל בתי העיר לאסוף דברי מאכל עבור החיילים היהודים, אמר לו ר' יוסף מיד אחר ה'הקפות' אעשה כדברי הרבי. אך רבי שלומ'קה לא הסכים לו ואמר - התורה הקדושה תגיל ותשמח גם מבלעדי השתתפותך בהקפות, ואילו אנשי הצבא

(באר הפרשה)

לקבלת העלון במייל שלחו הודעה

alonorhaner@gmail.com

לקבלת העלון בוואטסאפ שלחו הודעה

0505069633

ניתן לקבל את העלון באתר "דרשו"

לדפואה שלומ'קה

נפתלי בן נעמה
ציונה בת נעמה

לברכה והצלחה

גיא זעפרה
קליינמן
וב"ב

לברכה והצלחה

יוסי וסילביה
גוהרי
מרים (מירי)
בת דות